

Oprema otroških igrišč dostopna vsem otrokom

(POUDARKI IZ POSAMIČNIH POGLAVIJ DOKUMENTA)

Pravice vseh otrok

Konvencija o otrokovih pravicah (Urad Visokega komisarja ZN za človekove pravice) navaja: "Države pogodbenice spoštujejo in spodbujajo otrokovo pravico do polnega sodelovanja v kulturnem in umetniškem življenju ter spodbujajo zagotavljanje ustreznih in enake možnosti za kulturno, umetniško, rekreacijsko in prostočasno dejavnost«.

31. člen priznava otrokove pravice do igre, 2. člen pa določa, da ne sme biti diskriminacije otrok ne glede na invalidnost. Ob uvedbi standarda EN 1176 je bilo pričakovano, da bodo potrebne dodatne smernice o tem, kako zagotoviti igralne prostore, ki so bolj dostopni za otroke s posebnimi potrebami in spodbujati otroke vseh sposobnosti, da se igrajo skupaj. Namen tega dokumenta so prav navodila, kako to doseči. Ta dokument z navodili še ne pomeni, da bo vsaka igralna naprava primerna za vsakega otroka. Upravljalec ali lastnik igrišča ima lahko številne omejitve, kot so omejen proračun ali prostorske omejitve, kljub temu pa ostaja osnovni namen, da z upoštevanjem teh smernic, vsi igralni prostori postanejo bolj vključujoči za vse.

- Vsi imamo moralno in zakonsko dolžnost zagotoviti, da ima vsak otrok možnost, ne glede na njihove sposobnosti, doseči svoj polni potencial. Ta naloga ne sme temeljiti na najnižjem skupnem imenovalcu sposobnosti, temveč je vsakemu otroku potrebno ponuditi izziv, ki ga bo z vajo lahko obvladoval in tako razvijal svoje sposobnosti in napredoval k nadaljnjim izzivom.
- Zavedamo se, da bo vedno obstajal konflikt med potrebami otrok z različnimi sposobnostmi, zato moramo ta konflikt poskušati obvladovati. Prednostna naloga mora biti vključevanje in spodbujanje vseh otrok, da se skozi igro, v kakovostnih igralnih okoljih, združijo..
- Alternativa je izključitev – ne le da je to napačno in nezaželeno ampak izključitev vpliva tako na otroke s posebnimi potrebami, kot na njihove družinske člane. Poleg tega vpliva na vse druge otroke, ki med igro oblikujejo socialni odnos do vrstnikov.

Posledice izključitve nekaterih otrok z javnih igrišč se lahko tako ali drugače prenašajo tudi v odraslo obdobje in se kažejo v medsebojnih človeških odnosih in odnosih do družbe kot celote.

Igra za vse

Izraz "Igra za vse" poudarja, da ta dokument ne govori o tem, kako ustvariti igralne prostore in igralno opremo samo za otroke s posebnimi potrebami, temveč ponuja navodila, kako narediti igralne prostore in igralne pripomočke dostopne otrokom vseh zmožnosti.

- Poleg tega poudarja, da so vsi otroci različni, dober igralni prostor pa je tisti, ki bo ponudil igralne priložnosti in izzive tako invalidnim, kot tudi vsem otrokom, ki nimajo težav.
- Otroci s posebnimi potrebami morajo imeti tudi možnost, da se igrajo v nenadzorovanih, a varnih okoljih, skupaj s svojimi sorojenci in prijatelji. ---
- Potreba po zahtevnih okoljih, s primernimi izzivi, je za otroke s posebnimi potrebami prav tako pomembna, če ne še bolj, saj pogosto velik del življenja preživijo v zelo zaprtih in varovanih okoljih.
- Dopustno tveganje se določi z iskanjem optimalnega ravnovesja med idealom absolutne varnosti in zahtevami, ki jih mora izpolnjevati izdelek, proces ali storitev ter dejavniki, kot so korist za uporabnika, primernost namenu, stroškovna učinkovitost, itd. Iz tega sledi, da je treba nenehno pregledovati sprejemljivo raven, zlasti kadar lahko razvoj, tako v tehnologiji kot v znanju, omogoča ekonomsko sprejemljive izboljšave za obvladovanje minimalnega tveganja,

Obseg

- To dokument (tehnično poročilo) zajema prostore z odprtim dostopom in nenadzorovane igre. Ne zajema pustolovskih igrišč ali drugih igralnih prostorov, ki se uporabljajo pod nadzorom. Namen tega dokumenta je uporabnikom v veliki meri omogočiti dostop do igralnih površin in uporabo opreme neodvisno od pomoči drugih
- To tehnično poročilo je namenjeno uporabi v povezavi s standardom EN 1176 in daje smernice tistim, ki so vključeni v načrtovanje, specifikacije, izgradnjo in upravljanje igralnih okolij.

Razširjenost in kategorizacija invalidnosti

- Invalidnost je mogoče opredeliti na različne načine, vendar je resnično pomembno zavedanje, da lahko zasnova izdelkov (igral), storitev in objektov izključi tiste ljudi, ki imajo funkcionalne omejitve ali okvare. Pomembno je vedeti, da takšne omejitve ali okvare niso omejene na majhen delež

populacije, saj je veliko ljudi v svojem življenju doživelo manjšo funkcionalno omejitev, bodisi začasno bodisi trajno.

- V Evropi se približno 5 % otrok šteje za invalide. Od teh otrok je le približno 10 % uporabnikov invalidskih vozičkov. Nekateri od teh otrok bi morda lahko prehodili kratke razdalje z uporabo drugih pripomočkov za gibanje, kot so palice in hojice. Zato »dostopni objekt« ne sme biti dostopen samo otokom na invalidskih vozičkih ampak tudi vsem ostalim, v nasprotnem primeru bi lahko prišlo do pomanjkanja izzivov in zmanjšanja igralne vrednosti igrišča ter ga otroci ne bi želeli uporabljati

Izzivi in tveganja

- Omogočanje izzivov za vse otroke, tudi tiste s posebnimi potrebami, je v dobrih igralnih okoljih zelo pomembno. Pri načrtovanju javno dostopnega igrišča je potrebno upoštevati čim širši nabor sposobnosti, saj je ključnega pomena ohraniti različne ravni izzivov za vse, sposobne in manj sposobne, ne glede na to, ali je to odvisno od starosti, fizičnih ali duševnih pogojev. Med igro otroke pogosto žene izziv, da počnejo stvari, ki jih pripeljejo do meja njihovih sposobnosti, kar posledično, skozi izkušnje, vodi k boljšemu spoznavanju samega sebe. Ta izziv pogosto ustreza občutku tveganja, saj obstajajo možnosti za uspeh ali neuspeh, tudi če je verjetnost poškodbe minimalna.

- Velik izziv za odrasle / oblikovalce / načrtovalce igrišč / proizvajalce igral, .../ je najti pravo ravnovesje med nesprejemljivim ter sprejemljivim in potrebnim tveganjem.

Odgovornost odraslih je, da zagotovijo, da imajo vsi otroci priložnosti, da izkusijo različne stopnje izziva z minimalno verjetnostjo poškodbe, v okolju z nadzorovanim igralnim okoljem, pri čemer se vedno zavedajo možnosti, da bo prišlo do manjših poškodb, zlasti pri bolj dinamičnih in zahtevnejših dejavnostih, ki so del aktivne igre. Otroci s posebnimi potrebami bolj potrebujejo izzive, ne da bi bili izpostavljeni večjemu ali nesprejemljivemu tveganju za resne poškodbe.

- Pogosto želja in prizadevanje za pretirano zaščito invalidnih otrok pred tveganjem ni potrebna ali je celo nekoristna.

- Kadar obstaja potrebno tveganje, je za zmanjšanje nevarnosti za invalidne otroke pomembno povečati/izboljšati dejavnike ali elemente, ki lahko olajšajo zaznavanje tveganja in dopuščajo ustrezno odločanje.

- Otroci s posebnimi potrebami bolj potrebujejo izzive, ne da bi bili izpostavljeni večjemu ali nesprejemljivemu tveganju za resno poškodbo. Nekaterih vrst izzivov (kot so plezanje in višina) ni mogoče doseči brez nevarnosti nesreče, kot je padec. Je del procesa, skozi katerega mora otrok odkriti svoje sposobnosti in razviti nadaljnje veščine za samozavest in avtonomijo

- Za vsako tveganje je treba otroku omogočiti svobodno izbiro ali se bo »spopadel« z izzivom in nevarnostjo

Cilji »igre za vse«

- Dober prostor za igro je veliko več kot le igralna oprema. Dober igralni prostor je dobro zasnovano okolje z vzdušjem, ki sprejme vse otroke. Urejanje krajine, oblikovanje kotičkov zasebnosti, oblikovanje prostorov za tekanje, itd., so prav tako pomembni kot igralna oprema. Dobro igrišče bo ustvarilo celotno okolje, ki bo omogočilo kakovostno igro za otroke vseh sposobnosti.
- Resnično dostopno igrišče bo opremljeno z vrsto opreme, ki bo ustrezala različnim sposobnostim, saj ni mogoče poznati obsega okvar ali števila otrok, ki bodo opremo želeli uporabljati zdaj in v bodoče. Dobro, dostopno igrišče bo privabilo otroke vseh sposobnosti s širokega območja. Izjema so igrišča, povezana s specializiranimi ustanovami za otroke s posebnimi motnjami ali znotraj njih. Takšni objekti imajo lahko/lahko specializirano opremo za določene motnje, ob tem pa imajo tudi pomočnike in nadzornike, ki lahko otrokom pomagajo pri dostopu do igralnih predmetov in pri njihovi uporabi. Vsi otroci morajo imeti možnost odločati o tem, katere elemente igralne opreme bodo uporabljali. Tudi če njihove odločitve in cilji ne bodo doseženi, je dobrodošla že sama kakovostna igra, ker bodo le tako izzivali in razvijali svoje sposobnosti.
- Mnogi invalidni otroci imajo več okvar, zato je lahko oblikovanje igralnih predmetov-igral, ki so dostopni vsem, zelo zahtevno in zagotovo ni rešitve "ena velikost za vse"

Pripravil:

Slavko RUDOLF

feb 2022

Vir: SIST-TP CEN/TR 16467